

Pirkko Koskenkylä

Salaiset vedet

LIND&CO

*Salaiset
vedet*

Pirkko Koskenkylä

*Salaiset
vedet*

LIND&CO

www.lindco.se
info@lindco.se
ISBN 9789181203172

KL 84.2

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© Pirkko Koskenkylä ja Bokförlaget Lind & Co Ab, 2026

Kansi: Laura Noponen

Kannen suunnittelussa on hyödynnetty tekoälyä.

Taitto: Markus Paajala

Kustantaja: Bokförlaget Lind & Co Ab,

Box 1052, 101 39 Tukholma, Ruotsi.

Paino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

1.

Sairaanhoitaja Aino Peltola valvoi iltavuorossa. Sairaala oli tupaten täynnä. Junat olivat tuoneet rintamalta vaikeasti haavoittuneita sotilaita. Kenellä oli pää paketissa, kenellä jalka tai käsi poikki, kenellä sisäisiä verenvuotoja ja katkenneita luita, kenellä mielikin oli jäänyt taistelutanterelle ja enää vain sydän löi harvakseltaan. Useimmat potilaat puhuivat venäjää, mutta myös lukuisia muita kieliä kuultiin. Hoitajat eivät aina edes tienneet, mitä kieltä loukkaantuneet tuskissaan sammalsivat.

Aino pysähtyi yhden vuoteen viereen. Mies valitti ääneen aivan selvällä suomen kielellä. Hoitaja katsoi miehen sängyn päässä olevaa kylttiä, johon oli kirjoitettu: *Eino Mattsson, Tuotu Viaporista... edellisenä päivänä. Syntynyt 1895.* Samana vuonna kuin minä, Aino ajatteli. Hän kysyi mieheltä, voisiko hän auttaa jotenkin.

Mies avasi silmänsä, jotka olivat siniset kuin syvänmeren vesi, ja ne katsoivat Ainoa suoraan silmiin.

”Oli valtava räjähdys vallityömaalla...” mies sai vain vaivoin kuiskatuksi. ”Jäin suuren kivenlohkareen alle. Kylkeen sattuu, en pysty kääntymään”, potilas ähkäisi. Otsalla helmeili hikipisaroita. Aino pyyhki ne pois.

”Sinulla on varmaan kylkiluita poikki, mutta se ei ole onneksi hengenvaarallista. Haen särkylääkettä, tulen heti takaisin”, Aino sanoi ja lähti lääkekaapille.

Kun Aino vuoronsa lopussa kävi katsomassa potilastaan uudestaan, tämä jaksoi jo vaisusti hymyillä ja samalla hän kiitti helpotuksesta, jonka lääke oli tuonut.

”Toin sinulle vielä toisen särkylääkkeen ja toivon, että voisit sen avulla nukkua seuraavan yön paremmin. Tulen aamulla katsomaan.”

”Kiitos”, mies sanoi. ”Olet enkeli.”

”Toivottavasti en vielä vähään aikaan, mutta nuku nyt hyvin.”

Raahustaessaan lumisohjossa asunnolleen läpi pimeän kaupungin Aino huomasi, että kaikki ikkunat oli peitetty, joten valoa ei päässyt mistään ulos. Ainon asunto oli kaupungin pahamaineisessa osassa, Rööperissä, jossa prostituoidut metsästäivät miehiä, trokarit möivät viinaa ja salakapakat juottivat janoisia. Ainoa pelotti. Jokainen rakennuksen syvennys saattoi kätkeä vaaran, ja jokaisen kulman takaa saattoi joku hyökätä kimppuun. Väkivaltaisia naisen puutteessa olevia miehiä hyöri kaikkialla. Aino pyyhkäisi hiuskiehkuran otsaltaan ja ajatteli, että onhan kaupungissa niitäkin, jotka antavat ihan vapaaehtoisesti. Mikseivät nuo roistot pyydystä niitä?

Suurtasotaaolijokestänyt kolme vuotta. Kaupunginasukkaat alkoivat olla perin juurin väsyneitä ja kyllästyneitä sodan mukanaan tuomiin harmeihin ja ennen kaikkea koko ajan kasvavaan pulaan. Aluksi ruoka väheni ja jonkin ajan kuluttua se loppui kokonaan, sitä ei saanut rahallakaan. Sitten alkoi säännöstely. Pian sen jälkeen keksittiin elintarvikekortit, niiden leikkely oli tehdä ihmiset hulluiksi. Nälkä tuli vieraaksi korteista huolimatta. Ne onnelliset, joilla oli maalla maanviljelijäskulalaisia, saivat sieltä jotakin ruoka-apua, mutta ei maallakaan helppoa ollut.

Sieltäkin loppuivat tärkeät elintarvikkeet, vaikka perusruokaa vielä kellarien pohjilta löytyikin.

Energiapula pahensi tilannetta, asunnot muuttuivat talvel-la jääkylmiksi, kun edes halkoja ei saanut. Kaiken kukkuraksi talvet olivat poikkeuksellisen hyisiä. Kaupungin vesihuoltokin oli koetuksella, koska ruskeaa vesijohtovettä ei pystytty puhdistamaan. Eipä tarvinnut haikailla olemattoman kahvin tai teen perään, kun sitä sai valmiina kraanasta, ihmiset ilkkuivat. Vaan eipä sitä juoda voinut.

Sota-ajan ankeuden keskelle lohtua ihmisille toi huviteollisuus, sillä Helsinkiin oli muuttanut paljon uusia viihteenkuluttajia, mutta uusien asukkaiden myötä myös rahaa. Ihmiset olivat nähneet monenlaisia käänteitä rahamarkkinoilla ja tulleet siihen tulokseen, että raha piti panna kiertämään. Koska ostettavaa ei juurikaan ollut, kaupunkilaisten katseet kääntyivät lisääntyneeseen ajanvietetarjontaan. Ruoan puutteessa hovit toimivat hetkittäisinä korvikkeina. Teatterit, urheilutapahtumat jopa elokuvat komediafilmeineen tarjosivat lievitystä sota-ajan ankeuteen. Elokuvateattereissa sai nauraa mykkäfilmiä hahmoille, heidän törmäilyilleen ja astioiden järjettömälle paiskomiselle.

Sota-ajan alkoholikielto rajoitti alkuun jonkin verran juomista ja katukuva siistiytyi, mutta ei se sellaisena kauan pysynyt; trokarit ja salakauppa löysivät nopeasti paikkansa ja asiakkansa. Säädylisempi väki kääntyi viinantuskissaan apteekkarin tai lääkärinsä puoleen. Lääkekonjakki tai pirtu vaihtoivat jotakuinkin tyylikkäästi omistajaa. Ensimmäisen luokan ravintoloissa alkoholia sai ruoan kanssa, mutta harvoilla kaupunkilaisilla ravintolakäynteihin riitti rahaa. Salakapakoita syntyi kuin sieniä sateella ja prostituutio rupesi rehottamaan, sillä kaupunki oli täynnä nuoria huvittelunhaluisia ja seksiä kaipaavia miehiä. Kieltolain tulosta oli puhuttu jo jonkin aikaa,

mutta sen voimaantulo näytti siirtyvän hamaan tulevaisuuteen. Pirturalli merellä aloitteli kuitenkin jo toimintaansa.

Aino oli juuri saapunut omalle ulko-ovelleen, kun joku iski häntä takaapäin päähän. Aino horjahti ja löi otsansa rosoiseen ovenpieleen. Hän ei kuitenkaan menettänyt tajuntaansa, vaan onnistui nopeasti kääntymään ja huitaisemaan käsilaukullaan takaisin. Hyökkääjä, joka ei ollut varautunut vastarintaan, horjahti rappusen reunalta ja kaatui karkeasti kiroillen ja sadatellen selälleen. Ainakin se on hengissä, Aino ajatteli ja avasi salamanopeasti rappukäytävän oven. Hän piti aina kaiken varalta avainta lapasessaan, että voisi nopeasti pujahtaa sisään vaaran yllättäessä.

Päästyään ulko-ovesta sisään ja paiskattuaan raskaan oven kiinni hän tunsi, että jotakin kosteaa valui silmään. Koskettaessaan paljaalla kädellä otsaansa, hän huomasi sen olevan verta.

Huonekaveri Liisa oli kotona ja heti huomattuaan Ainon veriset kasvot hän parahti: ”Herranjumala, mitä sinulle on tapahtunut?”

”Kaksintaistelu, jonka minä ilmeisesti voitin, koska se toinen jäi maahan makaamaan”, Aino huikkasi ja painoi punaiseksi värjäytyneellä nenäliinalla otsaansa.

”Meidän pitäisi löytää asunto jostakin muualta. Nämä kulmakunnat ovat pahuksen vaarallisia”, Liisa sanoi kuin olisi asiaa jo pitempään miettinyt. ”Istupa nyt alas, minä tohtoroin otsasi.”

”Voi pahu! Otsaan tulee ruhjeen lisäksi mahtava, sininen kuhmu.” Aino silmäili puhdistamisen jälkeen otsaansa pienestä peilin palasesta.

”Onneksi et saanut sentään aivotärähdystä”, Liisa lohdutti.

”Niin ja tuupertunut maahan sen hyökkääjän syliin raiskattavaksi”, Aino puhahti.

”Menetkö aamulla töihin?” Liisa jatkoi epäillen.

”Totta kai”, Aino naurahti. ”Enpähän sitten erotu siellä liikaa muista potilaista, joilla myös on pää paketissa.”

Naiset keittivät vettä ja panivat siihen muutaman teelehden likoamaan ja makua antamaan. ”Eipähän maistu tämä kuravesi niin kammottavalta. Toivotaan, että kuuma tsaikka antaa vähän sisäistä lämpöä. Tämä huone on niin julmetun koea.”

Jääkylmästä nurkkakaapista löytyi teen kanssa syötäväksi pari pientä korppua kummallekin, jotka Aino oli kuivattanut äidin lähettämästä pullapitkosta. Aino oli maalta kotoisin ja ison talon tytär, joka oli lähtenyt Helsinkiin opiskelemaan sairaanhoitajaksi.

”Ei tästä kylläkään nälkä lähde”, Aino valitti. ”En ole mo-
neen päivään ehtinyt edes ruokajonoon.”

”Minulla on huomenna muutama tunti aikaa. Voisin käyttää sen jonottamiseen, jos sieltä jotain löytyisi”, Liisa huokasi.

Nuoret naiset juttelivat viimeisistä työpäivistään, koska vuorot olivat menneet ristiin monen päivän ajan. Liisa oli töissä Uudella rautatieasemalla sijaitsevassa sotasairaalassa ja Aino puolestaan Kivelän sairaalassa. Naiset olivat harvoin samaan aikaan kämpillä, joten nyt oli aikaa jutella perusteellisemmin.

”Kohdalleni osui tänään mukava nuori mies, joka vaihteeksi oli suomalainen. Se kertoi olleensa linnoitustyömaalla töissä, ja siellä oli tapahtunut valtava räjähdys. Tämä onneton mies-parka oli jäänyt suuren kivilohkareen alle, mutta oli onneksi selviytynyt siitä suhteellisen vähillä vammoilla. Kylkiluita tosin oli pitkä rivi poikki. Annoin hänelle pari ylimääräistä pilleriä, koska potilaan tuskat olivat kovat. Lupasin aamulla mennä katsomaan”, Aino kertoi.

”Sisar hento valkoinen saattaa aiheuttaa miespoloiselle pienen yllätyksen. Aamuun mennessä muistutat merirosvoa mustine silminesi”, Liisa kiusoitteli.

”Mitä? Onko silmäkin mustana?” Aino kauhistui.

”On on, ja varmasti olet monta päivää silmä mustana, ja sen jälkeen saat siihen vielä kaikki sateenkaaren värit”, Liisa virnuili. ”Hyvä, ettei sinulle tuon pahemmin käynyt.”

SEURAAVANA aamuna Aino kiiruhti ensitöikseen Eino Mattssonin luokse. Tämä jo odotteli häntä, koska oli nukkunut edellisen yön kohtalaisen hyvin ja herännyt sen vuoksi jo aikaisin. Hän säikähti pahan kerran nähdessään hoitajansa.

”Herrantähdhen! Mitä sinulle on tapahtunut?” potilas siunaili sängynpohjalta, ja Ainon piti kuvailla koko häneen kohdistunut hyökkäys.

”Se kulmakunta ei sovi ollenkaan sinunlaisellesi naiselle. Mitäpä jos muuttaisit minun asuntooni siksi aikaa, kun olen täällä sairaalassa. Minulla on pieni ullakkohuone Katajanokalla. Ei sekään kovin hääppöistä seutua ole, mutta on se ainakin vähän turvallisempaa aluetta kuin Rööperi.”

”Kiitos vaan, se on kovin ystävällistä, mutta enhän minä voi”, Aino sanoi ja punastui. Eihän hän edes tuntenut miestä. Oli vain katsonut tämän kauniisiin sinisilmiin. ”Tulen taas katsomaan sinua, kunhan muilta töiltäni ehdin. Toisiakin potilaita pitää hoitaa.” Ja niin Aino käveli korot kopisten kohti pitkää käytävää.

SEURAAVIEN kolmen päivän aikana Aino kävi katsomassa Einoa aina kun ehti ja oppi tietämään hänestä vähän muutakin kuin sairaskertomuksen. Mies oli kotoisin Espoon edustalla olevasta saaresta. Hänen isänsä oli kalastajamaanviljelijä, jolla oli pieni saaritila.

”Isäpappa alkaa olla jo ikääntyä. Kova työ on jättänyt häneen jälkensä, mutta kyllä hän vielä verkoille lähtee ja touhuaa muutenkin yhtä ja toista”, Eino kertoi. ”Olen pikkupo-

jasta asti ollut isän apuna hänen kalareissuillaan ja autellut muissakin töissä. Pari vuotta sitten lähdin linnoitukseen töihin, kun siihen tarjoutui sopiva tilaisuus, mutta aika pian huomasin, ettei se ole minun paikkani. Olen päättänyt palata saareen takaisin ja jatkaa kalastajana. Olemme jo jonkin aikaa haaveilleet isommasta veneestä, jolla voisi vetää enemmän kalaa ja se elättäisi paremmin. Tämä sota vaan sotki kaikki suunnitelmat.”

Eino oli ollut vanhoina hyvinä aikoina monena syksynä silakkamarkkinoilla Helsingin Eteläsatamassa. Silakkamarkkinoita kaupunkilaiset olivat aina innolla odottaneet, mutta sodan aikana kaikki oli muuttunut.

Eino kertoi, millainen meno silakkamarkkinoilla oli ollut parina viime vuonna.

”Ensimmäiset silakat tulivat junalla jostakin Venäjältä. Se oli tosi hullua, kun ihmiset istuivat asemalaiturilla ja söivät silakoi-
ta. Toisena vuonna silakat oli myyty suurissa puutynnyreissä joillekin välikäsille. Kaupunkilaiset eivät saaneet silloin silakanpyrstöäkään, kun mustanpörssin miehet vetivät välistä ja ostivat kaikki tynnyrit. Ihmiset olivat raivoissaan, koska olivat toiveikkaina tulleet markkinoille. Minä muistan oikein hyvin ne vuodet, kun isän kanssa tultiin silakkamarkkinoille. Se oli jokasyksyinen suur tapahtuma ja kaupunkilaiset ihan oikeasti odottivat meitä. Jospa sellainen päivä vielä koittaisi!” Einosta oli mukava kertoa Ainolle elämästään, ja Aino kuunteli mielellään silloin kun ehti.

Eräänä päivänä Aion saapuessa jälleen Einon luokse tämä vaikutti hiljaiselta ja alakuloiselta. Syykin selvisi pian.

”Lääkäri sanoi aamulla, että minä pääsen huomenna kotiin. Sairaalat ovat kuulemma täynnä sotilaita ja minun täytyy antaa paikkani jollekin venäläiselle sotilaille. En tiedä, kuinka pärjään, koska kylki on vielä kovin kipeä.”

Aino kuunteli ja sanoi sitten myötätuntoisella äänellä: ”Minä aavistin sen, kun kuulin lääkärin puhuvan sinusta toisen hoitajan kanssa.”

”Minun tulee sinua ikävä”, Eino kuiskasi ja katsoi Ainoa sinisillä silmillään.

Ainoa harmitti, että hänen omat silmänsä olivat vielä monenkirjavan mustelman keskellä. Otsan turvotus oli sentään jo laskenut.

”Niin minunkin sinua”, Aino kakisteli ja hymyili rohkaisevasti samalla kun auttoi Einoa jaloilleen. ”Nyt sinun täytyy opetella liikkumaan omin voimin.”

Aino huomasi, että mies yritti sanoa hänelle jotakin, muttei saanut sanottavaansa kakistetuksi ulos. Vihdoin hän tokaisi samalla punastuen: ”Voisitko tulla joskus minua katsomaan. Töihin en pysty vielä vähään aikaan.”

”Eihän sairaanhoitaja voi kieltäytyä avunannosta, kun sairaskas ihminen häntä kutsuu”, Aino sanoi arvoituksellisesti hymyillen. ”Onko sinulla ketään, joka voisi tulla sinut huomenna hakemaan?”

”Ei ole, mutta voisitko sinä mitenkään auttaa minua asunnolleni?” Eino huokasi ja katsoi anovasti Ainoa.

”Kyllähän minä kovasti haluaisin, mutta minun on puhuttava asiasta ylihoitajan kanssa”, Aino lupasi. ”Tilaan ajurin huomisamuksi sairaalan eteen. Kyllä minä itseni jollakin tavalla vapaaksi järjestän.”

AAMULLA Aino tuli pukemaan Einoa lähtökuntoon. Tämän oli vielä vaikea kävellä muutamaa askelta enempää, mutta Ainon tukemana hän onnistui pääsemään kärryihin. Einon jo istuessa Aino hyppäsi perässä ja sanoi: ”Kerro nyt kuskille se osoite!”

”Se ylihoitajako antoi sinulle kuitenkin luvan?” Eino änkytti hämmästyneenä.

”Ei se antanut, mutta minä käytin omaa lupaa ja tässä minä nyt olen. Saatan sinut asunnollesi ja sitten yritän hankkia sinulle jotakin syötävää. Sen jälkeen palaan sairaalaan katsomaan, onko minulla siellä vielä työpaikka.”

”Hullu tyttö! Panit itsesi suureen vaaraan. En voi mitenkään hyväksyä sitä”, Eino katsoi Ainoa siniset silmät kyyneleistä märkinä.

”Näinä aikoina sairaanhoitajia tarvitaan, ja jos tämä ylihoitaja minut heittää ulos, niin joku toinen jossakin toisessa sairaalassa ottaa minut varmasti. Niin yksinkertaista se on. Meikäläisiä tarvitaan. Nyt minulle on tärkeää, että sinä pääset turvallisesti asunnollesi. Jatkossa katsotaan, että tervehdyt ja pääset toteuttamaan unelmaasi.”

”Niin unelmaani...” Eino muisti heidän aikaisemmin käymänsä keskustelun. ”Onko sinulla unelmia?” Eino kysyi ääni vähän vapisten ja vilkaisi Ainoa sivusilmällä.

”Kaikilla on. Minullakin.” Aino hymyili ja katsoi pois päin kärryjen lipuessa eteenpäin. Pian he olivat jo Henrikinkadulla, josta käännettiin Eteläesplanadille ja sieltä Kauppatorin jälkeen kohti Katajanokkaa.

Saatuaan potilaan turvallisesti tämän vaatimattomaan vinttihuoneeseen, jossa ei ollut kuin kapea sänky, pieni pöytä ja kaksi jakkaraa, hella ja pesupöytä, Aino syytti viimeiset halot kamiinaan ja peitteli miehen vuoteeseen.

”Kiiruhdan nyt sairaalaan katsomaan, kuinka raivoissaan ylihoitaja on ja onko minulla vielä työpaikka. Heti kun ehdin, tulen takaisin ja yritän löytää sinulle jotakin ruokaa. Et sinä pelkällä pyhällä hengellä täällä kylmässä huoneessa elä.”

”Olet kiltti! Sinä olet minut pelastanut”, Eino sanoi ja katsoi lempeästi valkopukuista Ainoa, jonka sydämessä läikähti lämpimästi.

”Katsotaan nyt, kuka on kenet pelastanut”, Aino heläytti oven suusta.

Illansuussa Aino palasi. Hänellä oli sekä uutisia että vähän ruokaa.

”Niinhän siinä kävi, että se leijona heitti minut ulos. Hänellä ei ollut kuulemma koskaan ollut niin itsepäistä hoitajaa, joka viis veisasi hänen määräyksistään. Sain lähteä saman tien, mutta en minä siitä lannistunut.”

Aino kertoi poikenneensa Keisarilliseen palatsiin, jonka kumpikin tiesi muutetun myös sotasairaalaksi, mutta siellä ei juuri nyt tarvittu lisää henkilökuntaa. Aino jatkoi Ullanlinnan Kirurgiseen sairaalaan. Hän tunsu sairaalan ja sen pontevan ylihoitajan Sophie Mannerheimin jo opiskeluajaltaan ja käveli suoraan tämän luokse. Aino oli päättänyt kertoa rehellisesti erottamisensa syyn, vaikka se häntä pelottikin. Sophie Mannerheim tunnettiin tiukkana, toiminnan naisena, mutta tiedettiin myös, että hänellä oli sydän paikallaan.

Ylihoitaja ei heti tuntenut Ainoa tämän murjotun ulkonäön vuoksi, vaan hän huudahti: ”Lapsikulta, mitä sinulle on tapahtunut? Ei kai sinua ole aviomies mukiloinut?”

”Ei minulla ole aviomiestä, mutta pimeällä kadulla aivan kotiovellakin voi saada jonkun kimppuunsa ja niin minulle juuri kävi.” Aino kuvaili ylihoitajalle tapahtuneen päällekkarkauksen. Sen jälkeen hän pääsi asiaan eli kertomaan, miksi hänet oli heitetty pois Kivelän sairaalasta. Nyt hän tarvitsisi töitä.

”Nuori nainen teissä on luonnetta, siitä minä pidän. Toimitte äkkipikaisesti, mikä ei ole hyväksi sairaanhoitajalle, mutta te toimitte tuossa tilanteessa oikein. Potilaan hyvää hoitoa ei saa koskaan laiminlyödä”, Sophie Mannerheim sanoi. ”Otan teidät koeajalla leikkaussaliharjoittelijaksi, koska muistan teidät näppäränä ja periaatteellisena tyttönä jo opiskeluajalta. Voitte aloittaa viikon kuluttua, ja paikka on alkuun koeluontoinen,

mutta jos teette työnne hyvin ja olette oppivainen, olen valmis keskustelemaan jatkosta. Menkää nyt katsomaan, että potilas voi hyvin ja yrittäkää löytää hänelle jostakin ruokaa. Näkemiin ja tapaamisiin viikon kuluttua.”

”Paljon kiitoksia”, Aino sanoi häkeltyneenä ja nousi lähteäkseen.

”Hetkinen vielä neiti Peltola”, ylihoitaja lisäsi ja viittasi Ainon takaisin. ”Meillä on Kirurgilla joitakin henkilökunnan asuntoja. Tuolla ullakolla on pieniä, niin sanottuja piika-asuntoja. Olisi turvallisempaa, jos teidän ei tarvitsisi pimeässä kulkea Rööperin kujilla. Vai kuinka?”

”Sehän olisi ihanaa! Kuinka voin teitä kyllin kiittää? Otan mielelläni tarjouksenne vastaan”, Ainon kasvot sulivat vapautuneeseen hymyyn.

”Ottakaa yhteyttä vahtimestariin. Hän voi näyttää teille huoneen, johon voitte muuttaa. Siellä on tällä hetkellä tietäakseni ainakin yksi pieni huone vapaana.”

Ruokatarvikkeiden hankkiminen tyhjäksi kalutusta kaupungista ei ollut helppoa, mutta muutaman pitkän jonon kautta Aino onnistui löytämään joitakin nauriita ja kuihtuneen kaalinpään sekä puolikkaan ryssänlimpun. Hän muisti, että hänellä oli asunnolla vähän sianläskiä, jota isä oli lähettänyt jonkun tutun matkassa kaupunkiin. Nyt olisi aika valmistaa lihasta, kaalista ja nauriista tuhtia ruokaa, Aino pohti. Siitä tulisi heille yhteinen juhla-ateria, sillä tätä päivää sopi juhlia. Molemmilla oli itseasiassa monta syytä juhlaan.

Ennen paluutaan Einon asunnolle Aino istahti toviksi Espinanadinpuiston penkille miettimään päivän käänteitä. Paljon oli tapahtunut sen jälkeen, kun hän yhdessä Einon kanssa oli Kivelän pihalla istahtanut vossikan kovalle penkille ja lähtenyt kohti miehen vaatimatonta asuntoa. Mikä oli saanut hänet tekemään niin paljon tuon miehen eteen? Aino mietti, oliko se

sairaanhoitajan velvollisuudentunne vai oliko hän ihastumassa tuohon hiljaiseen kalastajaan.

Hän näki edessään miehen syvänsiniset silmät ja ystävällisen katseen. Hänestä tuntui, että niihin silmiin voisi vaikka hukkua. Aino oli varma, ettei ollut koskaan ennen kokenut samanlaista tunnetta. Tunsikohan Einokin samoin? Oliko hän noiden muutaman päivän kuluessa nähnyt miehessä jotakin muuta kuin potilaan, joka nyt haaveili paluusta omalle kotisaarelleen? Isä Eerikki ei ainakaan ilahtuisi, jos hänen sairanhoidajaksi kouluttamastaan tyttärestä tulisi pieneläjän ja vähävaraisen kalastajan vaimo.

Aino hymähti ajatukselleen ja ajatukset siirtyivät niihin aikoihin, kun isä Eerikki oli innokkaasti yrittänyt naittaa häntä yhden oman pitäjän ison talon ainoalle pojalle. Isän mielestä Aino paikka olisi Uusitalon Jussin rinnalla mahtavan talon emäntänä, mutta Aino ei voinut sietää omahyväistä Jussia, joka jo kuvitteli, että hän vain ottaisi Aino. Aino oli jo ajat sitten päättänyt, että hän itse tekisi miesvalintansa, elettiinhän jo uudenlaista aikaa ja naisillakin alkoi olla omaa päätäntävaltaa.

Aino muisti viimeisen tapaamisensa Jussin kanssa. Hän oli juuri valmistunut sairanhoidajaksi ja olot olivat kaupungissa levottomat sen jälkeen, kun sotatila oli julistettu. Kaikki kaupunkilaiset, jotka vain kynnelle kykenivät, lähtivät maalle, jos heillä vain sellainen turvapaikka sattui olemaan.

Myös Aino Peltola oli sodan ensimmäisten epävarmuuden päivien aikana pakannut vähäiset tavaransa ja siirtynyt muiden joukossa asemalle. Hän oli ollut tyytyväinen, että oli yksin. Junat olivat tupaten täynnä perheitä, mutta ennen muuta naisia pienten kirkuvien ja parkuvien lasten kanssa. Kaikki olivat hermostuneita ja peloissaan. Meteli vaunuissa oli sanoin kuvaamaton.

E nsimmäisen maailmansodan repimässä Suomessa, puutteen ja levottomuuksien keskellä, sairaanhoitaja Ainon elämä muuttuu, kun hän kohtaa linnoitustyömaalla haavoittuneen kalastaja Einon. Aino seuraa sydäntään Einon mukana saaristoon, jossa ihminen on lumoavan luonnon armoilla. Arvaamaton meri antaa, mutta se myös ottaa.

Pirkko Koskenkylän *Salaiset vedet* on vaikuttava historiallinen kertomus elämästä saaristossa sodan aiheuttamien yhteiskunnallisten levottomuuksien ja kieltolain aikaan 1910-luvulla. Tarina seuraa nuoren sairaanhoitaja Ainon elämää rakkaudessa, menetyksissä ja selviytymisessä salaisuuksia ja vaaroja kätkevän meren ympäröimänä.

WWW.LINDCO.SE • KL 84.2 • ISBN 978-91-8120-317-2

KANNEN KUVA SHUTTERSTOCK

KANNEN KUVA LUOTU HYÖDYNTÄEN TEKOÄLYÄ